Suomen Luova Talous ry:n lausunto kulttuuripoliittiseen selontekoon (VNS 8/2024 vp)

Kunnioitettu sivistysvaliokunta

Selonteko on mielestämme seikkaperäinen ja hyvä, mutta haluamme tuoda sen tueksi konkretiaa. Palautteet kolmesta luovan talouden kasvustrategia-työpajasta vahvisti, että miltei jokaisella osallistujalla päähuoli oli rahoitus. Suomalaisten paremmalle yhteistyölle ehdotettiin jopa pakottamista ja regulaatioita pidettiin isoina esteinä. Alan viralliset organisaatiot; Teosto, Gramex ja Muusikoiden liitto ovat välttämättömiä laitoksia, joiden pitää nykyhetkessä nähdä jäsentensä tila. Suomen IFPI eli kolmen ulkomaisen levyjätin Suomen osastot ovat saaneet liiaksi ohjausvaltaa valtiolliseen päätöksentekoon.

Valtioneuvosto ei voi selvitä katsomatta talouden isoa kuvaa

Suomen luova talous ry:n on pakko ajaa riskillä ja painostaa päättäjiä oikaisemaan talouden näkyvät vääristymät! Emme aliarvioi päättäjien paineita tai yliarvioi kykyämme, mutta yhdistyksemme saa vetoomuksia alan työoloista. Ajamme asia, jossa rahoitusten on kohdistuttava työn ja osaamisen rahoittamiseen, sillä vain se ohjaa koulutuksen kohtaantoa terveesti ja vapauttaa pääomia työttömyydestä tai matalan tuottavuuden aloilta luontokuormattoman luovan talouden kasvattamiseen. Artistit ja alan työvoima eivät rohkene tuoda kasvoillaan asioita esiin menettämättä töitä tai mahdollisuuksia niihin. Yhdistyksellämme on tähän kasvuohjelma ja sille tekijät.

Suomi on uinut näin syvällä 90-luvulla ja sitä ennen 70-luvulla

Vuonna 1976-1989 suomen BKT kasvoi n. 50mrd€ /vuosi -tasolle (musiikki ja viihde tärkeänä veturina). Autosoittimet, kotihifit, VHS-kasetit, moniäänielokuvateatterit, yli 3 000 huvipaikkaa, Humppafestivaalit, Tangomarkkinat ja koko kansan osallistaminen olivat avaimia. Silloin kasvun rahoitti onnistunut raskas teollisuus ja sen onnistunut vienti. Tämä kaikki menetettiin, kun tekijänoikeuksista tuli suuren ulkomaisen pääoman lähes monopoli. Vapaavalintaisen musiikin poistuminen radioilta, myymälöiltä, takseilta kavensi ohjelmatarjonnan ylihintaisiin hitteihin ja artisteihin. Lapset ja + 40-vuotiaat ”kuulevat mitä saavat”.

1993-2008 kasvoi n. 75mrd€/vuositasolle Nokian vetämänä

Nokia ei menestynyt puhelimilla, sillä niissä Ericsson ja Motorola olivat sitä vahvempia. Menestys syntyi innovaatioilla, patenteilla, brändäyksellä, viestinnällä, muotoilulla ja jakeluverkostolla sekä tiiviillä yhteistyöllä oppilaitosten kanssa. Kaiken tämän mahdollisti toimiva rahoitus. Nyt kantavia rakenteita myydään, ja rahaa ohjataan mm. musiikkialalle liikaakin ilman vaikutusseurantaa. Koko Suomi ilakoi tuplaviisuvoitoista ja Warner kiittää miljoonien lahjasta, jonka rahoittivat YLE ja EBU maat. SULT:n kärkihanke on musiikki ja viihde, koska niiden avulla voidaan mallintaa koko luova talous.

Valtiotalouden tarkasteluun

On voitava perustellusti laskea, kuinka paljon näiden Major-yhtiöiden tuotoista palautuu ja verotetaan Suomelle. Major-yhtiöiden tehtävä on maksimoida Suomesta ulkomaille saadut tuotot, joita suoratoisto tuo 100 % käyttökatteena. Yhtiöiden täkäläiset kulut kohdistuvat uusien tekijänoikeuksien tuotantoon, joten ne ovat investointeja uuteen ansaintaan. Kaikki Suomen vientipanostukset koituvat heille ilman kotimaisia rakenteita ja omistamisen varmistamista. Ulkomaisen yhtiön tänne perustama yritys ei tarkoita kotimaisuutta.

Tyhjän tilan täyttö ja sen päälle kasvu on realistinen

Nyt kuluttajien varallisuus pystyy rahoittamaan jopa 100mrd€:n kasvun. Käynnistys vaatii valtion vastantulot. Kotimaiset voimat kykenevät luomaan tarvittavat tarjonnan ja viestinnän diversiteetit. Päin vastoin, ulkomainen levy-yhtiö ei pysty synnyttämään yhtään suomalaista levyä ilman suomalaista työvoimaa. Kyse on pelkästään siitä, kykeneekö suomalainen yritys rahoittamaan nämä erittäin työvoima- ja pääomaintensiiviset prosessit. Myös siitä, onko kulttuurialan työ yhdenvertaista, jos se ei suomalaisessa ajattelussa synnytä rahoituskelpoista omaisuusarvoa. Niillä on 70 vuoden lainsuoja, joten miksi se ei vahvista niiden arvon pysyvyyttä. Arvottomana ne tarjoavat ulkomaisille toimijoille jopa laillisen veronkierron.

Paikallisradiot 90-luvulla ja tuoreena esimerkkinä Alfa TV osoittivat, kuinka tärkeää laajapohjainen viestintä yhteiskuntakehitykselle ja markkinoille on. Pitämällä huolta elokuva-, peli-, musiikki- ja bränditeollisuuden omistamisen- ja rahoitusten edellytyksistä, Nokian jättämät menetykset voidaan korvata yhdessä Suomen laajapohjaisen yrityskentän avulla. Kun kulttuuria tuotetaan määrällisesti enemmän, oppi ja taito karttuu, ja sieltä tulee lisää myös kansainvälisiä läpimurtoja.

Helsinki 12.3.2025

Suomen Luova Talous ry

Erkki Puumalainen
puheenjohtaja

